

Tuberkuloosiravimite kõrvaltoimed

Tuberkuloosiravimitel võib olla kõrvaltoimeid. Kui Te kahtlustate kõrvaltoimeid, andke sellest oma arstile või öele teada.

Enamik tuberkuloosiravimite kõrvaltoimeid on kerged ja kaovad, kui jätkata ravimite võtmist, või neid on võimalik leevendada. Keskmiselt tekib tuberkuloosiravimite võtmisel raskemaid kõrvaltoimeid ühel inimesel kümnest. Sellisel juhul võib olla vajalik ravimite võtmise ajutiselt peatada.

Arst peab arvestama tuberkuloosiravimite ja mõningate teiste ravimite samaaegse võtmisega. Sellepärast on oluline, et Teie arst teaks kõiki ravimeid, mida Te võtate (diabeediravimid, trombide teket ennetavad ravimid, rasestumisvastased vahendid jt). Samuti rääkige arstile, kui Te võtate taimseid preparaate või toidulisandeid, kuna ka nendel võib esineda koostoimeid tuberkuloosiravimitega.

Kerged kõrvaltoimed esinevad sageli ja on ebameeldivad, kuid need ei tohiks takistada ravimite võtmise jätkamist. Rääkige oma sümptomitest Teie ravi eest vastutavatele isikutele ja nad püüavad leida viisi nende leevendamiseks. Kergete kõrvaltoimete hulka kuuluvad:

- Oranži värvi uriin, sülg või pisarad. Seda põhjustab rifampitsiin. Värvuda võivad ka kontaktläätsed, seepärast ei tohi neid rifampitsiini võtmise ajal kasutada.
- Naha punetus ja sügelemine kokkupuutel päikesevalgusega. Mõned tuberkuloosiravimid, nt pürasiinamiid, teevad naha päikesevalgusele tundlikuks. Teie arst soovib Teil kasutada päikesekaitsekreemi või kaitsta oma nahka riietega.
- Akne võib ägeneda isoniasiidravi ajal. Seda saab ravida toopilise akneravimiga.
- Juuste väljalangemist võib esineda isoniasiidravi ajal. See möödub pärast ravi lõppu.
- 2 kuni 3 tundi pärast rifampitsiini või pürasiinamiidi võtmist võib esineda episoodilist näo või peanaha punetust või sügelust. Neid sümptomeid saab ravida antihistamiinikumidega.
- Hootine näo punetus koos peavalu, südamekloppimise, vererõhu tõusu või langusega, (mis võib põhjustada minestust) on seotud türamiini ja histamiini sisaldavate toitude tarbimisega isoniasiidravi ajal. Selle reaktsiooni teke on individuaalne. Seda reaktsiooni saab ennetada isoniasiidravi ajal järgmiste toitude vältimisega:
  - laagerdunud juustud
  - punane vein
  - tuunikala
  - vinnutatud vorstid
- Väsimus, keskendumisraskused, kergesti ärritumine, meeleolu kõikumised - need vajavad kaaslastega rääkimist ja lähedaste poolt toetamist.
- Unehäired. Neid saab leevendada treeninguga, kofeiini tarbimise vähendamisega ning melatoniini kasutamisega.
- Pidage kinni heast suuhügieenist ja jooge piisavalt vett (täiskasvanu vähemalt 1,5 liitrit päevas). Proovige suukuivusele mõeldud toopilisi käsimüügiravimeid või määrige limaskestadele küpsetus- või oliiviõli.

- Metallimaitse suus. Ksülitooli sisaldavate närimiskummide või kurgupastillide kasutamine võib seda leevendada.

Tõsised kõrvaltoimed on haruldased, kuid nende tekkimisel peab vähemalt ajutiselt katkestama neid põhjustavate ravimite manustamise. Võtke kohe ühendust Teie ravi eest vastutava isikuga, kui Teil esineb järgmisi sümptomeid:

- Oksendamine ja tugev kõhuvalu
- Nahk või silmavalged muutuvad kollakaks
  - Nende sümptomite põhjuseks võib olla tuberkuloosiravimite põhjustatud hepatiit. Ravi saamise ajal jälgitakse maksafunktsiooni regulaarselt vereanalüüsidega.
- Palavik, sügelev nahalööve ja nahavillide teke
- Igemete, huulte või silmalaugude turse ja õhupuudus
- Tugev valu liigestes või lihastes, mis takistab liikumist
- Peapööritus
- Kohin kõrvus või kuulmislangu
- Uriini hulga vähenemine, uriini värvi muutumine väga tumedaks
- Nägemislangu
- Krambihoo
- Hallutsinatsioonid (veidrate asjade nägemine või kuulmine)
- Enesetapumõtted, tugevad meeleolumuutused

Teatud määral saab tuberkuloosi ravimite kõrvaltoimeid vältida. Nt isoniasiid põhjustab tihti perifeerset neuropaatiat, millele on omane käte ja jalgade tuimus, valu ja surin. Neid kõrvaltoimeid saab vältida B₆- vitamiini manustamisega.

Alkoholi tarvitamine tuberkuloosi ravi ajal suurendab hepatiidi tekkeohtu. Sel põhjusel on oluline ravi ajal alkoholist täielikult loobuda.